

Departementaal vertrouwelijk
Situatiebeeld en Duiding COVID-19 (nr. 50)

Kerneenheid
Analyse

Dinsdag 23 juni 2020 - geactualiseerd tot 12.00 uur

SITUATIEBEELD

Maximaal controleren (volksgezondheid)

- Maandag is het aantal geregistreerde dodelijke slachtoffers voor het eerst sinds begin maart niet gestegen.
- Longen van overleden coronapatiënten zijn een maand na het overleden nauwelijks te herkennen. Dit heeft in potentie implicaties voor mensen die genezen van COVID-19.
- Onderzoekers van een ziekenhuis in Venlo/Venray vinden dat patiënten die geopereerd worden zoveel mogelijk op COVID-19 getest moeten worden, omdat COVID-19-patiënten ouder dan 30 meer kans lopen om te overlijden na een operatie.
- Maandag is het coronavirus wederom aangetroffen bij twee Brabantse nertsfokkerijen. Het gaat nu om totaal zeventien bedrijven. Ook in Denemarken is het virus bij nertsen gevonden.
- Opnieuw zijn er onderzoeksresultaten die laten zien dat het coronavirus eerder in Europa aanwezig was dan gedacht. Virusdeeltjes zijn aangetroffen in afvalwatermonsters daterend van 18 december uit Milaan en Turijn.

Beeld sociale media

- Hoewel velen nog vrezen voor een tweede golf in Nederland, zijn er steeds meer geluiden op sociale media van mensen die denken dat het zal meevallen en dat het beperkt gaat blijven tot geïsoleerde incidenten (zoals bij vleesverwerkers/arbeidsmigranten).

Continuïteit vitale processen en samenleving

- Detailhandel Nederland meldt dat consumenten het lastig vinden om zich aan de coronaregels te houden. Klanten en winkelmedewerkers hebben steeds vaker "fikse woordenwisselingen" over afstand houden, looproutes, wachttijden en groepsgroottes.
- De VO-Raad en ouders van middelbare scholieren vragen om duidelijkheid over risico's en mogelijkheden van het openen van de middelbare scholen.
- Rondgang van het AD leert dat de GGD'en, het RIVM en het ministerie van onderwijs weinig zicht hebben op het aantal basisscholen met besmettingen.

Zorg voor kwetsbare groepen

Beeld sociale media

- Er bestaat nog altijd ergernis over strikte regels bij verpleeg- en verzorgingshuizen. Veel mensen roepen op tot versoepeling en willen hun ouders bezoeken en aanraken wanneer zij dat willen. Eenzaamheid wordt gezien als een groter gevaar.
- Zorgen over middelbare scholieren die al maandenlang nauwelijks naar school kunnen en veel thuis zijn.

Financieel-economische stabiliteit

- Het CBS meldt dat de consumentenbestedingen in april (op jaarbasis) daalden met 17 procent. Dat is de grootste daling ooit. De vooruitzichten voor juni zijn nog ongunstiger volgens het CBS.
- Kredietverzekeraar Coface verwacht in het najaar een faillissementsgolf. Met name horeca, toerisme, detailhandel en transport komen in het nauw. Er worden achtduizend faillissementen verwacht.
- Werkgevers willen met vakbonden in gesprek over het aanpassen van cao's. Daarmee willen ze onder meer loonoffers als het uit- of afstellen van loonsverhoging bespreekbaar maken.

Caribisch deel van het Koninkrijk

- De verwachting van de Centrale Bank CBCS is dat de economie van Curaçao met 23 procent krimpt. Het IMF houdt er rekening mee dat de economie van Sint Maarten met 25 procent krimpt.
- Op Curaçao en Sint Maarten zijn kleinschalige protesten, deels tegen bezuinigingen naar aanleiding van Nederlandse steunvoorwaarden.

Internationale context

- Een woordvoerder van SMN meldt dat nog altijd honderden Nederlanders vastzitten in Marokko.
- Grote evenementen zijn in Duitsland tot eind oktober zeker niet toegestaan. Er zijn uitzonderingen mogelijk als alle bezoekers geregistreerd kunnen worden en zij zich aan de hygiëneregels houden.
- In het Verenigd Koninkrijk is de overheid gestopt met de ontwikkeling van een eigen 'corona-app'. Er is voor gekozen om door te gaan met door Google en Apple ontwikkelde technologie.
- In Frankrijk worden deze week de maatregelen verder versoepeld, onder meer voor het onderwijs. In Spanje is de noodtoestand opgeheven en zijn de grenzen voor inwoners van meeste Schengen-landen geopend.
- De Belgische minister De Crem heeft burgemeesters gevraagd om het betogingsrecht te beperken. Dat recht is niet absoluut, schrijft De Crem.

Beeld sociale media

- Er zijn voorsnog weinig zorgen over de wereldwijde toename van COVID-19 gevallen of de oplopende R-waarde in Duitsland.

Politiek en maatschappelijke onrust

- Onbegrip over de geldende maatregelen houdt aan. Zo vragen kermisexploitanten zich af waarom kermissen verboden blijven en pretparken de deuren mogen openen en begrijpen touringcarondernemers niet dat hun bussen niet mogen rijden en stads- en streekbussen wel. Ook sommige burgers zijn blijvend ontevreden: over anderen die zich weinig gelegen laten liggen aan afstandsregels of juist over de regels die ze niet meer begrijpen. Nu in Nederland nog maar weinig besmettingen voorkomen, worden die regels steeds meer als buitenproportioneel ervaren.
- Dinsdag protesteert de horecabranche vanwege 'te strenge' maatregelen. De initiatiefnemers willen "versoepeling van de té strenge regels" en "meer financiële steun vanuit de overheid". Ook willen ze dat festivals in de buitenlucht per 1 juli weer mogen.
- Politici, burgers, wetenschappers en de Raad van State hebben grote bezwaren tegen de spoedwet. Demonstratieverboden worden door sommigen gezien als symptoom van een falende rechtstaat en overheid en aangegrepen voor vandalisme en rellen. ACP-voorzitter Van de Kamp is van mening dat de politie de grip op de samenleving dreigt te verliezen: "het dreigt langzaam uit te lopen op een anarchie".

Beeld sociale media

- Menigeen beoordeelt het optreden van de ME van afgelopen zondag als te gewelddadig.
- Ook op sociale media neemt de kritiek op de overheid vanwege de coronamaatregelen en de coronawet toe. Dit leidt tot oproepen voor nieuwe demonstraties, zoals op 27 juni (Dam) en 28 juni (Malieveld).
- Op Facebook geven ongeveer 700 mensen aan dat ze het protest van de horecabranche willen bezoeken; 3.000 mensen zijn geïnteresseerd.
- Veel onbegrip over foto's van en verhalen over volle vliegvelden en vliegtuigen.

DUIDING

Draagvlak voor, naleving en handhaving van maatregelen lijken verder af te nemen

- Mensen lijken minder bang en somber nu verschillende medische kerncijfers wekenlang zeer laag zijn. De beleving van de noodzaak van maatregelen in de maatschappij lijkt af te nemen.

Legitimiteit aanpak bediscussieerd

- Gevoelens van inconsistentie en onbegrijpelijkheid rondom de maatregelen (waaronder de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19) houden aan, zowel in de maatschappij als de politiek. Aanhoudende discussies en (politieke) kritiek kunnen het draagvlak voor het beleid ondermijnen.

11.1

Verschuivende aandacht naar somber sociaaleconomisch toekomstperspectief

- De aandacht verschuift naar langdurige negatieve sociaaleconomische en maatschappelijke impact.
- De economische gevolgen van de crisis blijven naar verwachting nog lange tijd voelbaar, inclusief een stijgende werkloosheid, maar ook toenemende kansongelijkheid.